

Pedagogisch beleidsplan

Kinderopvang

Franciscus Weiteveen

LRK nummer:

Inhoud

Hoofdstuk 1: uitgangspunten en pedagogisch beleid	4
1. Opvoeding en verzorging	4
2. Respect	4
3. Zelfstandigheid en zelfredzaamheid.....	5
4. Ontwikkeling van het kind	5
5. Problemen en oplossingen	6
6. Het vierogen principe/BKR	6
7. Voedingsbeleid	7
8. Hygiëne	8
9. GGD- inspectie.....	8
10. EHBO.....	8
11. Wat te doen als het kind ziek is	8
12. Hoe lang dient een kind thuis te blijven.....	9
13. Medicijnen geven	9
14. Kinderen in de zon	9
15. Meldcode kindermishandeling en huiselijk geweld.....	10
Hoofdstuk 2: vier pedagogische doelen.....	10
Doel 1: het bieden van emotionele veiligheid	10
Doel 2: ontwikkelen van persoonlijke competentie	11
Doel 3: ontwikkelen van sociale competentie	14
Doel 4: het overbrengen van normen en waarden	15
Hoofdstuk 2: ouders en opvang	18
1. De startperiode	18
2. Overgang van KDV naar BSO/school.....	18
3. Afscheid nemen.....	18
4. Informatie uitwisselen	19
5. Klachtenprocedure	19
6. Aansprakelijkheid.....	19
7. Privacyreglement.....	20
8. Gesprek met de pedagogisch medewerkster.....	20
9. Ouderavonden	20
10. Toelating ongevaccineerde kinderen	20
11. Extra dag(delen) aanvragen	20
Hoofdstuk 3: de uitdaging van de groep.....	20
1. De inrichting van de groepsruimte.....	21

2. De keuze van het speelgoed.....	21
3. Plaats van het kind in de groep.....	21
4. Vaste gezichtencriterium.....	21
5. Dagindeling	22
6. Gevarieerd activiteiten aanbod	22
7. Feesten	23
8. Cultuurverschillen	23
Hoofdstuk 4: het kind in de groep	23
1. Grenzen stellen.....	23
2. Gedrag en straf.....	23
3. Zelfstandigheid van het kind.....	23
4. Vrienden maken op het kinderdagverblijf	25
5. Verdriet	25
6. Het ontdekken van het eigen lichaam	25
7. Het signaleren van problemen	26
Hoofdstuk 5: opleidingsplekken en vrijwilligers.....	27
1. Opleidingsplekken	27
2. Vrijwilligers	27
Hoofdstuk 6: uitgangspunten in de praktijk; zindelijkheidstraining als voorbeeld	28
Bijlagen Bijlage 1: taakomschrijving stagiaires.....	29
Bijlage 2: signaleren van problemen.....	30
Bijlage 3: Stappenplan 'activiteit'	32
Bijlage 4: tarievenblad	35

Hoofdstuk 1: uitgangspunten en pedagogisch beleid

Kinderen worden beschermd en gekoesterd door hun ouder(s). Daar wordt de basis gelegd voor hun verdere leven. De relatie die zij opbouwen met ouder(s), broers en zussen, oma's en opa's is van primair belang. Zij vormen de zogeheten 'binnenwereld' voor het kind. Een van de eerste momenten waarbij een jong kind in aanraking komt met de 'buitenwereld' is op het kinderdagverblijf. Het kinderdagverblijf is een maatschappij in het klein waar kinderen relaties aangaan met andere kinderen en volwassenen. Kinderen worden op een andere manier gestimuleerd door de mensen om hen heen en door het materiaal dat zij krijgen aangeboden. Deze kennismaking met de 'buitenwereld' moet zorgvuldig gebeuren. Kinderopvang biedt een ondersteuning voor ouders die buitenshuis werkend of studeren en/of andere bezigheden hebben. De ouders moeten met een gerust hart kunnen deelnemen aan het maatschappelijk leven. Bovendien draagt de kinderopvang ook bij aan het verbreden van de leefwereld van het kind. Bij kinderopvang Franciscus Weiteveen streven we ernaar dat de kinderen dagelijks minimaal 30 minuten naar buiten gaat. Met mooi weer, maar ook met kou en/of regen, zodat de kinderen met alle weerstypen kennis kunnen maken. De buitenruimte is zo ontworpen dat de kinderen worden uitgenodigd om op ontdekkingsstocht te gaan in de natuur. De natuurlijke speeltuin prikkelt de fantasie, creativiteit en motorische ontwikkeling van de kinderen. De ruimte is onderverdeeld in een gedeelte voor baby's en een gedeelte voor peuters. Elk ingericht voor de leeftijdscategorie. Zo blijft het buitenspelen veilig en uitdagend.

Het pedagogisch beleidsplan is een belangrijke toetssteen voor de ouders. Wij hebben de vier belangrijkste competenties uit de Wet Kinderopvang in ons pedagogisch beleidsplan verwerkt: sociale veiligheid, sociale competenties, persoonlijke competenties en overdracht van normen en waarden.

1. Opvoeding en verzorging

De ouders is de primaire opvoeder. Op het kinderdagverblijf is er eveneens sprake van opvoeding. Het kinderdagverblijf is een partner in de verzorging en opvoeding van uw kind(eren). In overleg met de ouders vullen wij de thuissituatie aan. De manier van opvoeding in het kinderdagverblijf verschilt echter van de thuissituatie onder meer door de deelname van het kind aan de groep en de aanwezig van 'professionele opvoeders'.

Iedere groep heeft vaste pedagogisch medewerkers op de groep, om een goede hechting van de kinderen met de pedagogisch medewerkers te kunnen garanderen. De groepen hebben minimaal twee vaste, geschoolde pedagogisch medewerkers. Alle pedagogisch medewerkers zijn in het bezit van de wettelijk vereiste kwalificaties. Het aantal pedagogisch medewerkers op de groep kan variëren, afhankelijk van de leeftijd en het aantal kinderen op de groepen. Hierbij worden minimaal het aantal pedagogisch medewerkers aangehouden conform de aantallen zoals op de website www.1ratio.nl zijn aangegeven. Hier mag van worden afgeweken zoals bepaald in de 'drie-uursregeling'

Bij ziekte en vakanties hebben wij gediplomeerde oproepkrachten en vakantiemedewerkers die de pedagogisch medewerkers (hierna te noemen pm) vervangen. Stagiaires die de opleiding volgen om pedagogisch medewerker te worden helpen de pm op de groep in hun stageperiode.

2. Respect

Kinderen en ouders worden op een respectvolle manier benaderd. Verschillen tussen de kinderen zijn een verrijking van de groep. Om te kunnen 'groeien'

(persoonlijke competentie) moet het kind zich thuis voelen. De pm laten merken dat ze elk kind en zijn/haar ouder(s) accepteren en dat ze open staan voor verschillende culturele achtergronden.

3. Zelfstandigheid en zelfredzaamheid

De pm zoekt het evenwicht tussen veiligheid en geborgenheid (sociale en emotionele veiligheid) aan de ene kant en uitdagingen aan de andere kant. Veiligheid en geborgenheid bieden de basis voor zelfvertrouwen. Uitdagingen vormen de basis voor zelfstandigheid. Als deelnemer van de groep leren kinderen met elkaar rekening te houden. Binnen de groep gelden duidelijke regels die niet bedoeld zijn als een keurslijf, maar dienen om de veiligheid te garanderen en de ruimte te scheppen voor elk kind om zich te ontplooien. De pedagogisch medewerkster stimuleert het kind bijvoorbeeld om zelf oplossingen te zoeken bij onenigheid. Mocht het niet lukken dan kan de pedagogisch medewerkster samen met de kinderen proberen er toch uit te komen door het kind een aantal handvatten aan te bieden.

Bij kinderopvang Franciscus Weiteveen worden de kinderen opgevangen in verticale groepen in de leeftijd van 0 – 4 jaar. In verticale groepen wordt de gezinssituatie nagebootst. Ook thuis is er een leeftijdsopbouw en zie je dat de kinderen van elkaar leren hoe met elkaar om te gaan en ze stimuleren elkaar in hun activiteiten (sociale competentie). De verticale groepen zorgen ook voor de geborgenheid en continuïteit voor de kinderen: ze hebben vier jaar lang dezelfde pm en verlaten de groep pas als ze vier jaar worden. Hierdoor kunnen de kinderen een band met elkaar en de pedagogisch medewerkster opbouwen.

4. Ontwikkeling van het kind

Op kinderopvang Franciscus Weiteveen creëren wij een rijke, eigentijdse speel- en leeromgeving waarin onze kinderen leren in en van de natuur. Wij bieden structuur en stellen duidelijke grenzen, zodat de kinderen in een veilige en prettige speel- en leeromgeving gezien en gehoord worden; iedereen mag er zijn. Wij hebben gekozen om te kijken naar het individuele kind en het op een zodanige manier te benaderen dat het zich op zijn eigen tempo en op zijn eigen manier kan ontwikkelen.

Op ons kinderdagverblijf worden de kinderen op allerlei manier gestimuleerd. Kinderen leren op verschillende manieren: via taal, muziek, (rollen)spellen, beweging, (buiten) spelen en knutselen. De activiteiten, de inrichting en het speelgoed stimuleren de zintuigen horen, voelen, zien, ruiken en proeven. Tijdens een gezamenlijke activiteit stimuleren wij het 'samen spelen, samen delen'. Daarnaast leren de kinderen door herhaling. Kindereropvang Franciscus Weiteveen biedt daarom een vaste dagindeling aan met enerzijds vaste routines voor het naar bed gaan, tafel dekken, het eten, het handen wassen e.d. en anderzijds een variëteit van creatieve activiteiten. Het kinderdagverblijf is echter geen school, 'leren' is niet verplicht. Kinderen 'groeien' door het aanbieden van activiteiten die aansluiten bij hun leefwereld door middel van thema's (verbeelding van kinderen). De manier waarop we dit doen wordt in hoofdstuk 2 bij de pedagogische doelen spelmaterialen verder uitgelegd.

Aan ieder kind wordt een mentor toegewezen. De mentor werkt op de groep waar het kind is geplaatst. Zij volgt de ontwikkeling van het kind en is het eerste aanspreekpunt voor de ouders, tijdens de intake wordt dit met de ouders besproken. De mentor hoeft niet perse een van de vaste gezichten te zijn. De pedagogisch medewerkster hebben ieder kind 'in beeld' en volgen het in de ontwikkeling. Zo kunnen ze aansluiten bij de ontwikkeling van het kind en het stimuleren van de

volgende stap in de ontwikkeling (zone van naaste ontwikkeling). De kinderen worden planmatig gevolgd en geregistreerd. De pm vult observatielijsten in aan de hand van de leerlijnen jonge kind (ParnasSys). Met dit instrument kun we registreren hoe de ontwikkeling verloopt in de verschillende ontwikkelingsgebieden. Het kan zijn dat een kind boven of onder zijn leeftijdsniveau zit. Zo kunnen we als dit nodig is, onze zorg aanpassen aan de behoefte van uw kind. De ontwikkeling van het kind wordt met de mentor en de ouders besproken tijdens de kindgesprekken (1 ½, 3 en 4 jaar). Deze kindgesprekken worden aan de ouders aangeboden. De ouder is niet verplicht op dit aanbod in te gaan. De formulieren van de observaties/ontwikkelingen van het kind moeten wel door ouders worden ondertekend. Gesprekken kunnen ook plaatsvinden als dat nodig of gewenst is, soms gebeurt dit ook tijdens de overdracht en bij het brengen en halen van het kind.

Vanuit de kinderdagopvang is de overdracht naar het basisonderwijs en buitenschoolse opvang als maatregel opgenomen. Wij gebruiken hiervoor een eigen overdrachtsformulier vanuit het systeem KidsAdmin. Dit wordt met toestemming van de ouders en pm ingevuld en ondertekend.

5. Problemen en oplossingen

Het kinderdagverblijf kan een functie vervullen door tijdig problemen te signaleren. De pm benaderen de ouders op het moment dat zij een probleem constateren en zoeken samen met de ouders naar oplossingen. Ouders wordt een omgeving aangeboden, waarin zij met pm ervaringen kunnen uitwisselen en adviezen kunnen geven en krijgen en bij complexere problemen naar de juiste instantie verwezen kunnen worden. Dit kan bij de oudergesprekken bij 1 ½ jaar, 3 - en 4 jaar, maar ook tussendoor. De volgende stap zou kunnen zijn dat er een samenwerking zou kunnen plaatsvinden met andere voorzieningen, zoals de GGD, logopedie, fysiotherapie etc.. Uiteraard zijn het de ouders die bepalen of- en met wie er contact opgenomen wordt.

6. Het vierogen principe/BKR

Per 1 juli 2013 is het vierogen principe wettelijk vastgelegd. Dit houdt in dat er een open cultuur en transparantie gewenst is in de kinderdagverblijven. Een open communicatie zorgt er voor dat de pm en ouder elkaar kunnen aanspreken op gedrag ten opzichte van het kind. De inrichting van de ruimtes is zodanig dat pm elkaar kunnen zien en/of horen en elkaar kunnen helpen, bijvoorbeeld bij het oplossen van een probleem.

In de wet staat ook dat bij een aaneengesloten openstelling van tien uur of meer per dag maximaal 3 uur per dag kan worden afgeweken van de vereiste BKR. Kinderopvang Franciscus Weiteveen is standaard open van 7.30 uur - 17.30 uur. In overleg zijn een uur eerder of later mogelijk. Wij kunnen mogelijk van de BKR afwijken op bepaalde dagen. Hierover kan de pm u meer informatie geven OF de actuele openingstijden hangen op het mededelingenbord. Mochten er wijzigingen zijn, dan wordt dit altijd vooraf met u gecommuniceerd. Indien slechts één beroepskracht in het kinderdagverblijf wordt ingezet, is ter ondersteuning van deze beroepskracht tenminste één andere volwassene in het dagverblijf aanwezig (ouders, stagiaires, administratief personeel).

Per dag wordt dan niet meer dan 3 uur afgeweken van de BKR. Indien er de gehele dag maar 1 pm nodig is, dan wordt deze dienst in tweeën gedeeld. Er is dan een dienst van 06.30-12.45 uur en een dienst van 12.15-18.30 uur. Er wordt op deze dagen geen pauze gehouden, waardoor er de gehele dag niet afgeweken wordt van de

BKR. Indien er meerdere pedagogisch medewerkers nodig zijn dan is het als volgt geregeld. Wij wijken mogelijk af van de BKR op de volgende momenten:

- Tussen 06.30 en 07.30 uur
- Tussen 12.00 en 13.00 uur
- Tussen 17.30 en 18.30 uur

Wij wijken zeker niet af van de BKR op de volgende momenten:

- Tussen 07.30 en 12.00 uur

Kinderopvang Franciscus Weiteveen opent en sluit met twee (pedagogisch) medewerkers het gebouw. Uitzonderingen zijn de vakantieperiode, ziekte en vrije dagen. Tijdens deze perioden kan het zijn dat we door de kinderen bekende oproepkrachten laten invallen. Op sommige dagen is het kinderaantal zodanig verminderd dat er een pedagogisch medewerkster alleen op de groep staat. Deze pedagogisch medewerkster wordt voor zover het kan bij gestaan door een stagiaire. Ouders worden hierover zoveel mogelijk ingelicht.

Uitstapjes worden met minimaal twee medewerkers gedaan.

De groep is samen met de BSO en basisschool in één pand gevestigd, hierdoor zijn er altijd genoeg medewerkers aanwezig die als achterwacht kunnen dienen. Er zijn altijd minimaal twee medewerkers in het pand aanwezig. Als in een uitzonderlijke situatie er maar één medewerker aanwezig kan zijn en er geen andere volwassene op de locatie is, moet de achterwachting worden toegepast. Dit betekent dat in geval van calamiteiten een achterwacht beschikbaar is die binnen vijftien minuten aanwezig kan zijn op de opvanglocatie. In het veiligheidsbeleid staat genoteerd welke achterwacht wij hanteren voor BSO Franciscus Weiteveen.

7. Voedingsbeleid

Kinderopvang Franciscus Weiteveen kiest voor goede en gezonde voeding voor de kinderen. Dit is besproken met de pedagogische medewerkers en **de oudercommissie**. Wij doen alle inkopen bij de winkels hier in de buurt. Elke week bestellen we de verse producten zoals beleg, volle melk, fruit en groenten en de andere producten die we voor de week nodig hebben. Het brood (bruin en lactosevrij) wordt 2 keer in de week besteld bij de warme bakker.

We hebben er voor gekozen verschillende soorten beleg te nemen. Wij zetten maximaal vijf soorten beleg op tafel, omdat anders kiezen moeilijk wordt. Ouders bepalen mede wat de kinderen mogen drinken en eten. Hierbij wordt ook rekening gehouden met allergieën e.d.

In de ochtend eten de kinderen fruit. Als basis fruit hebben we appel, peer en banaan. Elk seizoen kijken we wat voor fruit (zoals aardbeien, mandarijnen, kiwi's, druiven etc) er nog meer is en bestellen dit fruit extra. De fruithapjes voor de jongere kinderen worden iedere dag vers gepureerd.

De kinderen krijgen 's middags groenten. In stukken gesneden paprika en komkommer en kleine cherry tomaatjes door midden gesneden. Ze mogen in eerste instantie zelf kiezen wat ze willen eten, maar we letten er wel op dat ze ook de andere groenten proberen. Na het verzoek van sommige ouders, krijgen de kinderen na het groenten eten nog een extra tussendoortje. Er zijn kinderen die laat opgehaald worden en daardoor laat eten. We proberen op deze manier er voor te zorgen dat de eerste honger gestild wordt. Als tussendoortjes hebben we gekozen voor volkoren crackers, rijstwafels, ontbijtkoek en soepstengels.

Moeders die borstvoeding willen geven bij kinderopvang Franciscus Weiteveen kunnen dit in overleg doen. Wij maken een afspraak met de ouders wanneer het kindje wakker is om even te bellen. Ouders die afgekolfde borstvoeding willen meebrengen in een flesje/zakje voorzien van de datum en naam, zetten deze in de koelkast om temperatuurschommelingen zo klein mogelijk te houden. Voor kinderen die flesvoeding krijgen, brengen ouders een torentje met poeder mee voorzien van een naam, dat wordt bewaard in de keuken. Ook de flesjes waar de kinderen uit drinken zijn voorzien van een naam. Ouders dienen de flesjes etc. 's ochtends schoon aan te leveren.

Verjaardagen kunnen worden gevierd op de groep. U kunt dit vooraf aangeven bij de pm. Wij verzoeken ouders om de traktaties gezond te houden. Ook de medewerkers delen gezonde traktaties uit op hun verjaardagen. Een link voor gezonde traktaties is <http://www.traktatie-maken.nl/gezonde-traktatie>.

8. Hygiëne

Alle ruimtes krijgen elke dag een schoonmaakbeurt. Het aankleedkussen van de verschoningstafel wordt na gebruik structureel met desinfecterende doekjes gereinigd en incidenteel met alcohol gereinigd. Elke dag wordt de hoes verschoond en deze wordt bij slijtage vervangen. In de sanitaire ruimte van de KDV is een aparte afvallemmer voor luiers. De toiletten worden dagelijks schoongemaakt. De pm zorgen in de groepen voor een persoonlijke hygiëne, bij kruimels/vieze tafels. We leren de kinderen de handen wassen nadat ze naar het toilet zijn geweest, na het buiten spelen en voorafgaand aan het eten. Het speelgoed wordt regelmatig gewassen en het meubilair wordt goed schoongemaakt. Het eten en drinken wordt desgewenst bewaard in speciale koelkasten met een temperatuur van <7 graden. Het GFT afval en de luiers worden dagelijks verwijderd uit de groep/ sanitaire ruimte. Papier en plastic 1 á 2 x per week.

9. GGD- inspectie

De GGD toetst of de KOV en de BSO voldoen aan alle eisen van de Wet kinderopvang. Naar aanleiding hiervan schrijft de GGD een inspectierapport dat daarna op onze website wordt geplaatst.

10. EHBO

Binnen kinderopvang Franciscus Weiteveen hebben alle pm het diploma bedrijfshulpverlener, afgekort BHV. Jaarlijks worden de herhalingscursussen gevolgd. De EHBO-doos die aanwezig is op het KDV wordt elke twee maanden gecontroleerd op vervaldatum en inhoud. Daarnaast zijn er gespecialiseerde BHV 'ers met het diploma Kinder-EHBO

11. Wat te doen als het kind ziek is

Wanneer een kind op het KDV ziek wordt, worden de ouders daarvan zo spoedig mogelijk op de hoogte gesteld. Ouders worden door ons gebeld voor overleg als het kind vermoedelijk koorts heeft en/of zich niet fit voelt. Het kind moet opgehaald worden:

- Als het kind te ziek is om aan het dagprogramma deel te nemen.
- Als de verzorging te intensief is voor de pm.
- Als het de gezondheid van andere kinderen in gevaar brengt.

We dienen geen koortsverlagende medicijnen toe. Het heersen van besmettelijke kinderziektes op het KDV wordt gecommuniceerd door middel van aankondigingen die op een centrale plaats worden opgehangen en/of via de mail. Houd deze

brieven/ mailing in de gaten, zodat u als u dat nodig vindt zelf maatregelen kunt treffen met betrekking tot de verzorging van uw kind.

Wanneer uw kind ziek is en niet komt, verzoeken wij u kinderopvang Franciscus Weiteveen te bellen vóór 08.30 uur of in geval van VSO vanaf 07.00 uur.

We willen dan ook graag weten wat er aan de hand is zodat we, indien nodig, andere ouders kunnen informeren over mogelijk besmettingsgevaar.

Wij adviseren nadrukkelijk uw kind te laten vaccineren volgens het programma van het Consultatiebureau en de GGD. Wij vragen hier naar tijdens het intakegesprek.

12. Hoe lang dient een kind thuis te blijven

Bij ziekte kunnen wij de extra zorg en aandacht die een ziek kind nu eenmaal nodig heeft niet leveren. Wanneer een kind ziek is, dient het thuis te worden gehouden totdat het kind, zonder paracetamol, koortsvrij is. Wanneer er risico op verspreiding van een infectieziekte van het zieke kind naar andere kinderen of volwassenen van het KDV bestaat, worden de richtlijnen van de GGD gehanteerd. In twijfelgeval kan de GGD adviseren over toelating van het kind op het KDV. De adviezen van de GGD hierover zijn bindend. Als de regels van de GGD dat voorschrijven, wordt er bij hen een melding gedaan van een ziekte.

Afhankelijk van de ziekte adviseert de GGD maatregelen:

- Het zieke kind niet toelaten vanwege risico voor overige kinderen, dit wordt 'weren' genoemd.
- Het zieke kind behandelen om verspreiding van de ziekte tegen te gaan.
- De ouders van andere kinderen informeren over de ziekte zodat zij alert zijn op verschijnselen.
- De overige kinderen vaccineren of uit voorzorg medicijnen geven (vaak zijn er echter geen bijzondere maatregelen noodzakelijk).

De GGD heeft een schema infectieziekten waarop per ziekte beschreven staat hoe te handelen, of het kind wel of niet kan komen en wanneer het kind bij ziekte wel weer het KDV kan bezoeken. Bij twijfel raden we ouders aan altijd even contact met ons op te nemen.

Wij werken met de KIDDI- app. De pm krijgen eenvoudig toegang tot informatie over infectieziekten en hygiënerichtlijnen. Bij twijfel raden we ouders aan altijd even contact met ons op te nemen.

13. Medicijnen geven

Wij geven op ons KDV nooit medicijnen aan een kind. Dit geldt ook voor pijnstillers. Wij laten dit bij voorkeur over aan de ouders in de thuissituatie. Deze strikte werkwijze is om de pm te beschermen maar ook om calamiteiten te voorkomen. We zullen ouders verzoeken zoveel mogelijk zelf de medicatiedosering uit te voeren. Alleen bij 1^e hulp zullen we direct en adequaat handelen. (bv. allergische reactie van een bij ons bekende allergie van een kind). Aansluitend zullen we ouders bellen om direct te komen. En in zeer ernstige situaties bellen we direct 112.

14. Kinderen in de zon

We vragen ouders zelf hun kinderen goed in te smeren bij zonnig weer (UV>3). Wanneer dit niet thuis is gebeurd, smeren we kinderen, een half uur voordat we met de groep naar buiten gaan, in met hun eigen zonnebrandmiddel met minimaal factor 30. Hiermee voorkomen we ook dat kinderen een allergische reactie krijgen ten gevolge van de verkeerde crème. Uiteraard hebben we wel crème op voorraad voor noodgevallen.

15. Meldcode kindermishandeling en huiselijk geweld

Om de veiligheid voor kinderen in de kinderopvang te vergroten heeft de regering een aantal maatregelen genomen waaronder de Wet verplichte meldcode en de Meldplicht gewelds- en zedendelicten door professionals. De meldcode gaat over kindermishandeling, huiselijk geweld, meisjesbesnijdenis en eer gerelateerd geweld. Het is een stappenplan dat professionals kunnen gebruiken als ze vermoedens van kindermishandeling en/of huiselijk geweld hebben. Er is een vijf stappenplan bedacht voor de meldcode;

Stap 1: signalen in kaart brengen.

Stap 2: collegiaal overleg

Stap 3: gesprek met ouders/kind

Stap 4: wegen van geweld of kindermishandeling

Stap 5: beslissen: hulp organiseren of melden.

Deze meldcode ligt ter inzage op het kinderdagverblijf.

Een kenmerk van de meldcode is dat ouders zo snel mogelijk betrokken worden. Als er zorgen zijn ten aanzien van uw kind wordt dit meteen met u besproken. Er kan dan, als nodig, gekeken worden of er hulp nodig is of andere ondersteuning.

Meldplicht gewelds- en zedendelicten door professionals Met de Wijzigingswet kinderopvang 2013 is een Meldplicht gewelds- en zedendelicten door professionals geïntroduceerd. Een wettelijke meldplicht voor kindermishandeling gepleegd door professionals in de werksituatie bestaat al in het onderwijs en in de jeugdzorg. De meldplicht betekent dat werknemers vanaf 1 juli 2013 verplicht zijn om bij een aanwijzing dat een collega zich schuldig maakt aan seksueel of ander geweld tegen een kind dit meteen te melden bij de houder van een kindercentrum. Als werkgever zijn wij wettelijk verplicht om de vertrouwensinspecteur te bellen. Als werknemers vermoeden dat hun werkgever zich heeft schuldig gemaakt aan seksueel of ander geweld tegen een kind is de werknemer verplicht hiervan aangifte te doen. In alle gevallen kunnen zij de vertrouwensinspecteur bellen voor advies. Als ouders aanwijzingen hebben dan kan ook de ouder contact opnemen met de vertrouwensinspecteur of de vertrouwenspersoon bij de Oudercommissie (zie het bord in de gang).

Hoofdstuk 2: vier pedagogische doelen

Doel 1: het bieden van emotionele veiligheid

Wij vinden het belangrijk dat we de kinderen een veilige basis, een "thuis" kunnen bieden. Een plek waar ze zich kunnen ontspannen, ontwikkelen naar aanleg en tempo en zichzelf kunnen en mogen zijn. We benadrukken een open, eerlijke sfeer en willen een aanvulling bieden op de thuissituatie.

Leraar/ Pm - kind interactie

Voor een goede ontwikkeling van het kind is een sfeer van veiligheid en vertrouwen nodig. Een kind ontwikkelt zich het beste als het zich geborgen voelt en als de omgeving hem/haar zekerheid biedt. Om dit te realiseren zijn er ten minste twee vaste gezichten voor de groep. Deze vaste pm kennen de kinderen en handelen met respect naar hun eigenheid en karakter. Zij zijn oplettend, kijken naar signalen van het kind en spelen in op zijn/haar (onderwijs)behoeften. Vanuit deze basis is het kind in staat zijn ontdekkingstocht te beginnen waarbij hij/zij weet dat het terug kan vallen op een veilige thuishaven. Om deze veiligheid te bieden geven wij de kinderen liefde en aandacht, luisteren en praten we met ze. Als het nodig is geven we de kinderen ruimte of juist rust. We werken met 2 mentoren. Zij delen de kinderen in op grond van logica aan de hand van eigen vaste werkdagen in relatie tot aanwezigheid van de kinderen.

Binnen- en buitenruimte

Veiligheid binnen de ruimtes vinden wij belangrijk. Een (te) grote ruimte kan bedreigend zijn voor een kind. Wij richten de groepsruimten zo in dat er afgescheiden en knusse hoeken zijn, zoals een bouwhoek en huishoek. De kinderen kunnen zich hier terugtrekken of minder in het zicht zijn. Dit biedt uitdaging voor het kind en geeft hem/haar de gelegenheid om "alleen" te kunnen spelen. Hoe bekender de ruimte en de materialen, hoe veiliger een kind zich voelt en hoe beter het tot zijn recht komt. Het speelgoed wordt daarom altijd op dezelfde plaatsen terug gezet. De voorspelbare opstap/structuur in de peuterklas wordt doorgezet naar de hogere groepen. Dat zorgt voor rust en regelmaat.

Groepsprocessen

Het bieden van een vaste dagindeling en structuur is van belang voor de emotionele veiligheid van een kind. Vaste momenten op een dag voor eten, drinken, plassen of eventueel verschonen geeft herkenning. In het vaste dagprogramma worden iedere dag verschillende activiteiten aangeboden. Deze speciale activiteiten dragen bij aan de ontwikkeling van de kinderen doordat ze afgestemd zijn op het ontwikkelingsniveau, de mogelijkheden en de interesses van de kinderen. Daarnaast zijn de activiteiten thema -afhankelijk en zijn opgebouwd uit verschillende fases. De mentor en de pm zijn gespecialiseerd in het ontwikkelingsniveau van de groep en stemmen de begeleiding van de activiteiten hierop af. De kinderen kunnen ontwikkelingsgericht benaderd worden en van hieruit uitgedaagd en gestimuleerd worden om hun eigen mogelijkheden te vergroten. Ieder kind wordt individueel aangemoedigd bij groepsactiviteiten wanneer het kind bij zijn bijdrage aan het groepsproces hier behoefte aan heeft. Er is een uitdagend spelaanbod dat aansluit bij de ontwikkeling van het kind. Daarnaast komen als een 'way of life' sociaal-emotioneel leren aan bod. De 'school'afspraken en de omgang met elkaar met emotiebegrippen als lief, verdriet, blij en boos.

Activiteiten

Bij een activiteit houden we in de gaten of een kind wel of niet mee wil/ durft te doen. We stimuleren hen om mee te doen, maar wanneer een kind nog niet zover is, dan respecteren we dat. Een kind mag ook van een afstand meekijken en het misschien een volgende keer proberen. In de hogere groepen geldt dit ook; loslopen als je wilt of kunt, aan de hand als je dat wil of soms als het moet.

Doel 2: ontwikkelen van persoonlijke competentie

Het is belangrijk voor een kind om de mogelijkheid te krijgen vaardigheden te ontwikkelen en zelfvertrouwen op te bouwen. Hierdoor worden kinderen mede-

eigenaar van hun leerproces. Dit geldt bijvoorbeeld voor de sociale ontwikkeling (hier gaan we in het volgende hoofdstuk verder op in), het leren van taal, de motorische ontwikkeling (klimmen, springen, kruipen, gymmen etc.) en cognitieve vaardigheden (spelletjes, fantasiespel/ vakdidactiek).

Leraar/ Pm- kind interactie

Als leraar of pm bied je de gelegenheid om een kind bij deze ontwikkelingen te ondersteunen en hem/haar te helpen waar nodig is (coachend leiderschap). Wij zien de kinderen als eigen persoonlijkheden, ieder kind ontwikkelt zich op een andere manier. Hierdoor zie je waarin je het kind kunt stimuleren. Dit stimuleren doen we o.a. door de volgende voorbeelden:

- Grenzen ontdekken en verleggen van wat een kind kan, wil of durft (eigenaarschap)
- Ingaan op initiatieven van een kind (ondernemerschap)
- Oefenen, stimuleren waar een kind goed in is of wat hij/zij graag wil kunnen (zelfvertrouwen)
- Helpen bij het verkennen van eigen mogelijkheden (autonomie)

Binnen- en buitenruimte

De binnenruimte is zo ingedeeld dat een kind op elke plek iets anders kan ontdekken. Zo kan een kind zich optimaal ontplooien. Door als mentor goed te kijken naar het kind en door veiligheid te bieden, kun je stap voor stap de persoonlijke competenties stimuleren en ontwikkelen. Kinderen hebben de mogelijkheid om binnen te bouwen, te spelen, te werken, te dansen of te kijken. Ons plein is zo ingericht dat het alle leeftijdsgroepen stimuleert om zich optimaal de buitenwereld te kunnen laten ontdekken.

Groepsprocessen

Op onze kinderopvang hebben wij één verticale groep. Wij leren de kinderen respectvol naar elkaar te zijn en stimuleren ze om met elkaar te spelen en te helpen. Door gezamenlijke activiteiten te ondernemen, ontwikkelen we spelenderwijs verschillende aspecten van de persoonlijke ontwikkeling. De jonge kinderen leren van oudere kinderen en de oudere kinderen kunnen betekenisvol zijn in het helpen van de jongere kinderen.

Activiteiten

We besteden tijdens activiteiten aandacht aan zowel de fijne als de grote motoriek zoals verven met een kwast, bouwen met blokken, vormen in de juiste opening doen, maar ook fietsen, rennen, met ballen rollen, schrijfdansen etc. We geven ieder kind voldoende mogelijkheden voor eigen initiatief. Cognitieve vaardigheden stimuleren we bijvoorbeeld door verkleedspellen en verdwijn/verschijn spelletjes. Dit is onder meer om hun fantasie en geheugen te ontwikkelen. We praten veel met kinderen, benoemen handelingen die we verrichten en lezen de kinderen vaak voor. Dit vergroot de woordenschat en hierdoor leert een kind op een goede manier communiceren.

Spelmateriaal

Wij bieden voldoende en verschillend spelmaterialen voor iedere leeftijdscategorie. Het spel moet kunnen uitdagen tot ontwikkeling. We bieden materialen aan op eigen niveau. Merken we dat een kind vaak met hetzelfde speelt dan stimuleren we het kind om ook met ander speelgoed te spelen, zodat ook andere facetten van de

ontwikkeling gestimuleerd worden. Zo zal een kind dat alleen in de huishoek speelt, gestimuleerd worden om ook eens in bv. de bouwhoek te gaan spelen. Het begrip 'persoonlijke competentie' omvat ook de competenties van kinderen op verschillende ontwikkelingsgebieden, namelijk:

- De motorische ontwikkeling
- De taalontwikkeling
- De cognitieve ontwikkeling
- De zelfredzaamheidsontwikkeling
- Motorische ontwikkeling

In de interacties met hun materiële omgeving, ontwikkelen kinderen vooral hun persoonlijke competentie. Gevarieerd bewegen in de ruimte en op speeltoestellen spelen, bevordert de grote motoriek en daarmee ook het zelfvertrouwen van kinderen. Het gebruik van allerlei materialen in diverse typen spel (van oefen- tot constructie- tot fantasiespel) kan de fijne (oog-hand) motoriek, de creativiteit en allerlei aspecten van de cognitieve ontwikkeling bevorderen.

Op het kinderdagverblijf wordt er thematisch gewerkt. Denk bijvoorbeeld aan thema's die gerelateerd zijn aan: de seizoenen/(huis)dieren / familie en gezin en de feestdagen. Op deze manier kunnen de kinderen in het kinderdagverblijf specifiek kennis maken met een bepaald thema.

Daarnaast zorgt de herhaling ervoor dat een kind zich vertrouwd kan gaan voelen met het thema. Doordat er gewerkt wordt met thema's kunnen de pm activiteiten met de kinderen uitvoeren die dicht bij hun ervaringen, ontwikkelingsniveau en begripsvermogen liggen. De kinderen zullen bij elke thema uitgedaagd worden om nieuwe dingen uit te proberen en te ontdekken. Tijdens het thema zullen wij de kinderen in de praktijk kennis laten maken met thema. Denk hierbij bijvoorbeeld aan bij thema dieren een bezoek aan de kinderboerderij, bij thema ziek een bezoek aan de apotheek of bij thema verkeer naar buiten om voertuigen benoemen.

De pm houden hierbij wel in de gaten wat een kind wel of niet aan kan. Op deze manier wordt voorkomen dat een kind onder of boven zijn ontwikkelingsniveau moet presteren. Voor de pm wordt het door middel van het thematisch werken, mogelijk om alle ontwikkelingsgebieden

van de kinderen te verwerken in de thema's. De kinderen kunnen op deze manier spelenderwijs een ontwikkeling en groei door maken als het gaat om hun ontwikkelingsgebieden.

Taalontwikkeling

Het stimuleren van de taalontwikkeling vinden wij zeer belangrijk. Dit omdat de spreektaal samen met de lichaamstaal het kind de mogelijkheid biedt zijn gevoelens te uiten, maar ook kenbaar te maken wat zijn gevoelens zijn. Het kunnen benoemen van feiten, ervaringen, gevoelens en situaties maakt begrijpen en herinneren mogelijk. De wereld van het kind wordt hierdoor geordend en veilig. Bij kinderen die de spreektaal nog niet (geheel) beheersen treedt de pm op als tolk. Door actief naar het kind te luisteren en bijvoorbeeld naar zijn lichaamstaal, vertaalt hij/zij als het ware de gevoelens van het kind. Het kind voelt zich hierdoor begrepen en geaccepteerd, wat weer onontbeerlijk is voor het ontwikkelen van een positief zelfbeeld. Wij stimuleren de kinderen zich zoveel mogelijk in taal uit te drukken. Als een kind gewend is, uit te leggen waarom hij iets wil of juist niet wil, ontstaat er tussen de kinderen meer begrip en draait het minder snel uit op conflict situaties/onbegrip. Wij praten algemeen beschaafd Nederlands met de kinderen en met elkaar. De

leraar/pm heeft een belangrijke voorbeeldfunctie. Voor de taalzwakke kinderen wordt er extra veel aandacht besteedt aan taal. Communiceren met kinderen én volwassenen, de woordenschat uitbreiden en interactief voorlezen. Het nodigt kinderen uit om te praten en bereidt ze voor op het leren lezen en schrijven.

Cognitieve ontwikkeling

Voor het bevorderen van de cognitieve ontwikkeling worden activiteiten aangeboden over vormen, kleuren, cijfers, letters, dagen, maanden en seizoenen. Hierbij worden de volgende materialen gebruikt:

- (voor) leesboeken, kijkboeken, computer, constructiemateriaal, puzzels, vormen en kleuren
- Expressiemateriaal, zoals verf- en tekenmateriaal, klei, papier, hout, poppenkast, muziek en instrumenten, cd-speler / cd's en televisie
- Zelfredzaamheid ontwikkeling
- De zelfredzaamheid is een belangrijk onderdeel voor het gevoel van de persoonlijke competentie. Deze kan worden bevorderd door:
  - Taken te geven
  - Kinderen leren om te zorgen voor hun eigen hygiëne
  - Kinderen zelf dingen eerst te laten ontdekken, uitvinden en niet te snel te helpen of in te grijpen. De autonomie van het kind wordt hiermee gerespecteerd
- Gelegenheid te geven om te experimenteren.

Doel 3: ontwikkelen van sociale competentie

Wij willen de kinderen sociale kennis en vaardigheden meegeven. Dit wil zeggen: leren zich in een ander te verplaatsen, kunnen communiceren, samenwerken, anderen helpen, conflicten voorkomen en oplossen.

Leraar/ Pm - kind interactie

Hierin vinden wij het belangrijk om te letten op de contacten tussen de kinderen onderling van ongeveer dezelfde leeftijd. Hierbij zullen we ze helpen waar nodig is. We leren ze om voor zichzelf op te komen en dit dan op een juiste manier te verwoorden. Dit doen we door het eerst voor te doen(modellen), dan samen en later alleen. Als leraar/ pm hebben we een voorbeeldfunctie.

Binnen- en buitenruimte

We zorgen dat er in de binnen- en buitenruimte plekjes zijn waar de kinderen samen kunnen spelen, maar ook waar ze zich even kunnen terugtrekken. We maken heldere afspraken, zodat de kinderen samen leren omgaan met de ruimte. Bij het buiten/binnen spelen kunnen meerdere groepen aanwezig zijn. Op die manier hebben de kinderen meer keuze en/of mogelijkheden in het zoeken naar andere speelgenootjes. Het KDV, BSO en de kleuters hebben een eigen speelplein met daarop rustige zones, zones voor de karretjes of het voetbalveldje. Het KDV speelt vrijwel alleen met hun eigen groep buiten.

Groepsprocessen

Vanaf de peuterleeftijd gaan de kinderen met elkaar spelen en in mindere mate naast elkaar spelen. Ze zullen dus veel van elkaar leren. Daarom verwoorden wij het gedrag van de kinderen ook steeds. We laten ze oog krijgen voor bv. het verdriet van een ander kind. We betrekken de kinderen bij het troosten van elkaar. We leren de kinderen op hun beurt wachten en elkaar te helpen. De oudere kinderen geven

we meer verantwoordelijkheid in het helpen van de leraar/pm. Door deze aspecten maken we het kind bewust dat het deel uitmaakt van een groep.

Activiteiten

We bieden de kinderen verschillende activiteiten aan met wisselende samenstelling van groepsgrootte. Onder activiteiten verstaan we o.a. samen eten, naar de wc gaan, knutselen, zingen en kringactiviteiten. De kinderen leren veel van elkaar door bijvoorbeeld naar elkaar te leren luisteren, te leren delen en omgaan met emoties in situaties van plezier, conflict, verdriet of boosheid. We kijken welke kinderen er met elkaar spelen en /of er een keer met een ander gespeeld kan worden. Wanneer we kinderen in groepjes verdelen, houden we ook rekening met de mogelijkheden en behoeftes van het kind. Juist dan kunnen ze weer nieuwe vaardigheden leren als het gaat om sociale competenties.

Activiteiten die de sociaal emotionele ontwikkeling bevorderen, zijn:

- Vrij spel
- Fantasie- en rollenspel
- Mogelijkheden voor concentratie en rust
- Taken geven
- Kringgesprekken
- Spelmateriaal

Er is spelmateriaal aanwezig voor zowel individueel als voor gezamenlijk spel. Het materiaal aanbod is uitdagend, grensverleggend en ontwikkelingsgericht. Ook met materiaal zullen ze samen moeten leren delen en spelen. Hierin begeleiden we het kind van jongs af aan. We zullen erbij gaan zitten en het voordoen. Het spel moet in dit verband aanzetten tot gezamenlijk ervaren van plezier en succes.

Materialen die de sociaal emotionele ontwikkeling kunnen bevorderen zijn:

- Spullen uit de volwassenenwereld (met name huishoek)
- Fantasiemateriaal, waaronder wereldspelmateriaal en constructiematerialen
- Verkleedkleden, kleden, schmink
- Sociaal spelmateriaal, zoals gezelschapsspelen
- Natuurlijke materialen die verband hebben met één van de vijf elementen; aarde(zand)/ water/ hout/ metaal. Vuur komt niet letterlijk als spelmateriaal aan bod, maar wel met begrippen als warm/ koud etc.)

Doel 4: het overbrengen van normen en waarden

We zien een sterke relatie tussen levensbeschouwelijke vorming, sociaal-emotionele ontwikkeling en actief burgerschap. We vinden het van wezenlijk belang dat we respectvol omgaan met de ander en de wereld om ons heen. Alle drie hebben ze de componenten ik, wij, de ander en de omgeving en dan telkens vanuit hun eigen invalshoek t.a.v. normen en waarden. Onze kinderen groeien op in een individualistische maatschappij, waarin het solidariteitsbeginsel steeds meer verdwijnt. Wij willen de kinderen laten zien dat zij hun naaste liefhebben en ze laten delen in de verantwoordelijkheden die dat met zich meebrengt. Waarden zijn ideeën of opvattingen die aangeven hoe belangrijk mensen iets vinden, zoals bepaalde gedragingen of gebeurtenissen. Waarden kunnen veranderen in de loop van de tijd en variëren van samenleving tot samenleving. Normen vertalen de waarden in regels en voorschriften over hoe men zich hoort te gedragen. Ook tussen de kinderen speelt voortdurend wat hoort en niet hoort. We leren de kinderen de regels, maar ook de cultuur van onze maatschappij.

Leraar/Pm -kind interactie

Op ons KDV willen wij een kind leren wat wel en niet mag, of wat gewenst gedrag is. Zo houden we rekening met ieder zijn gedrag, karakter, beperkingen, religie en cultuur. We zullen dat verbaal uiten, zoals: op gedrag aanspreken en omdraaien in gewenst gedrag, uitleg geven bij het handelen en consequent blijven, maar ook door het goede voorbeeld te tonen. Wij leren kinderen naar elkaar te luisteren. Tijdens de communicatie over en weer benoemt de leraar/pm de emoties en houdt rekening met de individuele ontwikkeling van beide kinderen. De leraar/pm laat het kind ervaren dat hij een goed mens is door:

- Deze te betrekken bij het troosten of bij het helpen van een ander kind
- Taken te geven
- Duidelijk uit te leggen wat er van het kind wordt verwacht
- De normen waaraan een kind moet voldoen, niet te hoog gegrepen te laten zijn
- De leraren/ pm laten zien zelf ook menselijk te zijn en wel eens een fout te maken.

Binnen- en buitenruimte

Er zijn afspraken over wat er wel en niet mag in de verschillende ruimtes (bv. groep, gang, toilet, buiten, etc.). We leren het kind om zorg te dragen voor de ruimtes en de daarbij behorende omgang van spullen, zoals opruimen.

Groepsprocessen

We leren een kind om te functioneren in een groep, zoals elkaar geen pijn doen, op je beurt wachten, rekening houden met elkaar, elkaar groeten en gedag zeggen en we leren de kinderen respect te hebben voor elkaars normen en waarden. Er zijn ook gebeurtenissen in en buiten de groep die je samen bespreekt en deelt, zoals bij de geboorte van een broertje of zusje. Het kind mag erover vertellen en kan bijvoorbeeld beschuit met muisjes trakteren. Ook verjaardagen van de kinderen worden gevierd. Er wordt een verjaardagstoel klaargezet en een muts gemaakt, zodat iedereen kan zien dat er een feestje gaat plaatsvinden. In de ochtend wordt verteld wie er jarig is. Het kind krijgt speciale aandacht; het mag bijvoorbeeld naast de leraar/pm zitten tijdens het feestje, het mag een feesthoed op, er wordt gezongen en er mag getrakteerd worden.

Activiteiten

We bieden kinderen activiteiten aan de hand van thema's rond hun belangstellingswereld aan. Voorbeelden hiervan kunnen zijn: Kleding, lente, kunst, verkeer, sinterklaas, kerst, eten en drinken etc. We geven aandacht aan culturele/religieuze gebeurtenissen. Daarbuiten spelen we in op wat de kinderen meemaken, hebben gezien of hoe ze zich voelen. We geven hier uiting aan d.m.v. met elkaar erover te praten, knutselen, voorlezen, kringspellen en uitstapjes te maken.

Spelmateriaal

Sommige spelmaterialen zijn een weerspiegeling van het alledaagse. In de huishoek kunnen kinderen bv. met het servies spelen. Wij stimuleren ze dan om met het servies op de juiste manier om te gaan zoals dat in het dagelijkse leven ook gebeurt. Er zijn verkleedkleden om een rollenspel te doen of de fantasie te prikkelen. We dragen zorg voor het materiaal door er niet mee te gooien of op te staan. We letten er ook op dat het speelgoed weer op de juiste plek wordt teruggezet. Zo blijft het langer mooi, compleet en biedt het meer uitdaging! Ook leren de kinderen op te ruimen voor de toekomst.

Hoofdstuk 2: ouders en opvang

Om de twee leefwerelden van het kind op elkaar aan te laten sluiten overleggen ouders en pm. Er moet sprake zijn van een uitwisseling van informatie. Alleen als ouders weten wat er in een groep gebeurt en pm wat er thuis gebeurt, kan er sprake zijn van een gedeelde opvoeding. Vanaf het begin tot het vertrek naar de basisschool, hebben pm een sturende rol bij de oudercontacten.

1. De startperiode

Tijdens de startperiode leren kind, ouder(s) en de pm elkaar kennen. Het kind en de ouder(s) wennen aan de groep. De groep bestaat uit maximaal 12 kinderen in de leeftijd van 0-4 jaar en twee pm. Op de dagen dat het kind komt, is altijd een van deze twee pm werkzaam. Als de omvang van de stamgroep vraagt om inzet van meer dan twee pm, dan mogen maximaal drie vaste pm aan het kind worden toegewezen. Naast het "vaste gezicht" kunnen andere pm worden ingezet. De pm hebben de gelegenheid om het kind te leren kennen. Deze startperiode vraagt om zorgvuldigheid, omdat dit de basis legt voor het verdere verloop van de opvang. Iedereen heeft een periode van gewenning nodig, maar de duur is afhankelijk van het kind. Kinderen worden langzaam vertrouwd gemaakt met het dagritme, de regels en gewoonten van de groep. Eerlijkheid tussen pm en ouders is altijd belangrijk. Dit geldt ook voor de periode van gewenning. Als het kind het moeilijk heeft moeten ouders dat weten. Kinderen krijgen de ruimte om een relatie op te bouwen met andere kinderen en met de pm. Een kind is pas gewend als het een plaats in de groep heeft. Voor sommige kinderen duurt dat langer en pm zijn hier alert op. Wij gaan ervan uit dat alle kinderen uiteindelijk een plek voor zichzelf vinden op het dagverblijf. Zien de pm echter dat dit zelfs na een lange periode niet het geval is, dan kan het in overleg met de ouders in het belang van het kind zijn om de plaatsingsovereenkomst te wijzigen of door wenperiode te verlengen.

Wij zijn ons ervan bewust wat voor emotionele gevoelens en spanning dit met zich mee kan brengen. Er is daarom ruimte om te wennen aan al het nieuwe wat er komen gaat. Wanneer het kind geplaatst wordt, zal er door de mentor een wemmoment gepland worden. Dit is doorgaans een ochtend of middag, waarin het kind een paar uur deelneemt aan het groepsproces. Mocht blijken dat er een langere wenperiode nodig is voor het kind, dan kan dit altijd overlegd worden met de mentor. Het kind kan wennen aan nieuwe geluiden, nieuwe prikkels, een andere omgeving, een ander ritme. Een kind is een kwetsbaar en kostbaar onderdeel, die deel uitmaakt van onze wereld. Dit kan voor ouders even wennen zijn, dat zij hun kostbaarste bezit bij op dat moment onbekende mensen onderbrengt. Ouders mogen te allen tijde contact opnemen met de locatie, om te vragen hoe het gaat met het kind tijdens de wenperiode.

2. Overgang van KDV naar BSO/school

Als de kinderen 4 jaar oud zijn gaan zij naar school en mogen zij naar de BSO. De pm gaan een week voordat de kinderen naar de BSO mogen een keer met hen daar kijken hoe het er daar aan toe gaat. Zij maken dan gelijk kennis met de pm van de BSO en de kinderen die daar aanwezig zijn. Ouders wordt t.z.t. door middel van een toestemmingsformulier gevraagd of het KDV het dossier met de gegevens vanuit observaties en ontwikkelingen van het kind mag delen met de BSO en de school.

3. Afscheid nemen

Het brengen van het kind is één van de belangrijkste momenten van de dag. Het kind zal afscheid moeten nemen. Vooral jonge kinderen kunnen moeite hebben met het loslaten van de vertrouwde ouder. De belofte dat hij/zij later op de dag weer

opgehaald zal worden, stelt een kind niet altijd gerust, iemand die uit het zicht verdwijnt, kan voor hem definitief weg zijn. Het is van belang dat het kind weet dat de ouder vertrekt en dat dit niet onopgemerkt gebeurt. De pm zal het kind overnemen bij het weggaan van de ouder en dan samen zwaaien. Bij verdriet van het kind worden de gevoelens verwoord en er wordt actief geluisterd zoals: 'je vindt het niet leuk dat mama weggaat, ze komt je straks weer halen, zullen we samen naar haar zwaaien?' Wanneer de pm een aantal keren de gevoelens van het kind heeft vertaald en dit niet helpt kan ze het kind afleiden waardoor het zijn verdriet snel kan vergeten. De ouder kan dit proces bespoedigen door het afscheid nemen niet te rekken. Moeilijkheden rond afscheid nemen en niet naar het KDV willen, blijft overigens niet beperkt tot de wenperiode. Op jonge leeftijd blijft het gedrag van het kind hierin onvoorspelbaar. Het kind kan zich opeens verzetten na een periode waarin het graag naar de opvang ging. Een kind dat ondanks dat het als baby al gekomen is naar ons KDV, kan op enig moment dan toch last krijgen van scheidingsangst. Het bewust worden van zichzelf gaat vaak samen met een groot gevoel van afhankelijkheid en verlangen om dicht bij de ouder te zijn. Door in te gaan op de gevoelens van het kind en samen te werken met de ouders trachten de pm het vertrouwen van het kind opnieuw te winnen en zijn angst weg te nemen.

4. Informatie uitwisselen

Pm en ouder(s) wisselen informatie uit over praktische zaken zoals halen en brengen, eten en slapen. Bij kinderen tot 1 jaar gaat dit door middel van een overdracht schriftje. Vanaf 1 jaar wordt dit mondeling gedaan. Indien ouders wat vergeten zijn te melden kan dit via de Whats-app naar het groepsnummer worden gestuurd. Ouder(s) willen zicht krijgen op hoe hun kind binnen de groep is. Daarnaast kunnen pm profiteren van informatie over hoe het kind zich thuis gedraagt.

Ouder(s) en pm zijn afhankelijk van de informatie die zij van elkaar krijgen. De groep is geen eiland dat afgesloten is voor ouders. Een ouder krijgt ruimte om vragen te stellen en met opmerkingen te komen. Mochten er ouders zijn die de Nederlandse taal niet (helemaal) machtig zijn zullen de pm er voor zorgen dat ook deze ouders goed geïnformeerd worden over hun kinderen. De pm staan altijd open voor contact met de ouders en doen moeite om ook met ouders in contact te komen die de Nederlandse taal niet machtig zijn.

5. Klachtenprocedure

Pm nemen alle klachten van ouders serieus. Per situatie wordt gekeken naar de haalbaarheid van voorgestelde oplossingen en indien nodig wordt naar een compromis gezocht. Er is een interne klachtenprocedure (te beginnen bij de pm, dan de leidinggevende en uiteindelijk bij de directeur) en er is een externe instantie waar klachten behandeld kunnen worden, mochten de klachten niet naar uw tevredenheid zijn opgelost. Dit kan volgens de Wet klachtrecht dat wordt uitgevoerd door de Geschillencommissie Kinderopvang, waaraan tevens verbonden is het Klachtenloket Kinderopvang, Postbus 90600, 2509 LP Den Haag, 070-3105310. Op www.degeschillencommissie.nl vindt u alle informatie. De beslissingen van de Geschillencommissie geschieden bij wege van bindend advies.

6. Aansprakelijkheid

Stichting Kinderopvang Catent / Franciscus Weiteveen heeft verzekeringen afgesloten om zich tegen de gevolgen van wettelijke aansprakelijkheid en ongevallen in te dekken. Deze dekking geldt tevens voor de uitstapjes die gemaakt worden met de kinderen.

Ouders zijn wettelijk aansprakelijk voor situaties veroorzaakt door hun kind. Het is raadzaam voor ouders zelf ook een WA-verzekering af te sluiten voor hun kind(eren).

Het KDV draagt geen verantwoordelijkheid voor het zoekraken van kleding en speelgoed.

Tijdens de overdracht, bij halen en brengen van uw kind, bent u als ouder zelf aansprakelijk. Evenals bij festiviteiten van het KDV waarbij de ouders ook aanwezig zijn.

7. Privacyreglement

Wij geven omwille van de privacy van ouders en werknemers geen persoonlijke gegevens door aan derden met uitzondering van Overheidsinstanties. Bij de intake ondertekenen beide ouders voor akkoord dat er enkel doelmatig uitgewisseld wordt.

8. Gesprek met de pedagogisch medewerkster

Ouders en pm kunnen elkaar spreken bij het halen en brengen. Pm en/of ouder(s) kunnen altijd het initiatief nemen voor een oudergesprek. De periodieke oudergesprekken vinden plaats als het kind 1 ½ en 3 jaar is geworden. De ouders mogen beslissen of ze behoefte hebben aan dit oudergesprek en geven dit aan bij de pedagogisch medewerkster.

9. Ouderavonden

Ouderavonden zijn bedoeld om informatie te geven of uit te wisselen. Dit kan zijn over onderwerpen waarvan verwacht wordt dat dit de ouder(s) interesseert. Er vindt minimaal een ouderavond per jaar plaats, georganiseerd door de oudercommissie, Kinderopvang Franciscus Weiteveen of beide partijen samen.

10. Toelating ongevaccineerde kinderen

In Nederland is deelname aan het Rijksvaccinatieprogramma niet wettelijk verplicht. Er zijn ouders die – bijv. vanwege hun levensbeschouwing – besluiten om hun kinderen niet te laten vaccineren. Dit is met name een risico voor het ongevaccineerde kind zelf. Het kind is niet beschermd als het met de veroorzakers van de betreffende ziekten in aanraking komen. De kans dat een niet gevaccineerd kind andere kinderen met een ziekte uit het Rijksvaccinatieprogramma besmet is uiterst klein. Op het gebied van infectieziekten volgt Kinderopvang Franciscus Weiteveen zoveel mogelijk het advies van de RIVM en/of GGD.

11. Extra dag(delen) aanvragen

Indien u extra dagdelen aan wilt vragen is dit mogelijk, mits de kindratio dit toelaat. Dit betekent dat er voldoende pm aanwezig moet zijn en er plek moet zijn voor het kind op de groep. De extra dagdelen kunnen maximaal twee weken van tevoren worden aangevraagd (noodgevallen vallen hier niet onder) via KidsAdmin. Minimaal een week voor de desbetreffende datum krijgt u bericht of de aanvraag is gehonoreerd.

Hoofdstuk 3: de uitdaging van de groep

(Buiten)spelen is een manier om de wereld te ontdekken en te ordenen. Kinderen oefenen met wat zij kennen uit de wereld van volwassenen (poppen aankleden, eten koken, rollenspel). Zij experimenteren met de mogelijkheden van materiaal (binnen bijv. papier, klei en water en buiten water en zand). Het kinderdagverblijf is ingesteld op de behoeften van kinderen om zich spelenderwijs te uiten, zowel individueel als in groepsverband.

1. De inrichting van de groepsruimte

Het kinderdagverblijf is een kinderwereld waarin alles functioneel is ingericht om het (buiten)speelplezier te bevorderen. Uiteraard letten wij erop of de groepsruimte kindgericht is ingericht en of het materiaal en het speelgoed voor de verschillende leeftijden - en de behoeften van het kind zijn. De groep moet overzichtelijk zijn en iedereen moet zich welkom voelen.

Het doel is om kinderen verschillende speelmomenten aan te bieden. Verschillende hoeken waarin de werkelijke wereld kan worden nagebootst. Er is ook een babyhoek/grondbox waar baby's rustig kunnen spelen. Als de baby's er niet liggen kunnen de peuters er een boekje kunnen lezen. Het is de bedoeling dat de kinderen het speelgoed uit de hoeken niet zelf pakken, maar dit vragen. We doen dit op deze manier om wat meer structuur aan te brengen en de kinderen echt tot spelen te laten komen.

Wij hebben ook speelgoed dat vrij toegankelijk is voor de kinderen. Zij kunnen dit zelf pakken. Er is ook speelgoed waar de kinderen mee aan tafel zitten zoals domino, puzzels, memorie, klei en educatief speelgoed. Als zij hier mee willen spelen moeten zij dit aan de pedagogisch medewerkster vragen. Voor een rustig moment kunnen de kinderen op de bank liggen of zitten met boekjes. Er zijn ook grote kussens zijn beschikbaar om lekker op de grond te gaan liggen en even niets te doen.

2. De keuze van het speelgoed

De speelgoedkeuze is medebepalend voor hoe het kind zich uit. Speelgoed is:

- Multifunctioneel en uitnodigend voor fantasie;
- Gevarieerd om de verschillende aspecten van de ontwikkeling te stimuleren. Kinderen kunnen het spelmateriaal hanteren. Het speelgoed past bij de ontwikkelingsstadia van de kinderen in de groep. Er is voldoende evenwicht voor kinderen tussen makkelijk en moeilijk -en tussen rustig en druk spelen.
- Herkenbaar voor alle kinderen. Maar er mag voor het kind ook onbekend speelgoed zijn om de leefwereld van het kind te vergroten. Het speelgoed geeft ook de mogelijkheid om situaties 'uit het leven' na te bootsen.
- Het wordt niet sekse specifiek aangeboden. Al het speelgoed is voor jongens en meisjes.

3. Plaats van het kind in de groep

Het kind zoekt een plaats voor zichzelf in de groep. Tijdens vrij spel kan het kind een plaats veroveren. Door het georganiseerde aanbod zorgen de pm ervoor dat het kind bij de groep wordt betrokken. Alle kinderen krijgen gelijke kwalitatieve aandacht. Wat de pedagogisch medewerkster voor ogen staat, is dat het kind zich in de groep welkom voelt en vooral geprezen wordt voor wat het kan en wat het doet. Het kind heeft het gevoel dat het bij de groep en de pedagogisch medewerkster hoort en geaccepteerd wordt. Het individu staat centraal. Alle kinderen in de groep zijn uniek. Er wordt bewust aandacht geschonken aan het versterken van de eigenwaarde van de kinderen. In de groep heeft het groepsproces meer aandacht.

4. Vaste gezichtencriterium

Vaste gezichtencriterium: Het aantal vaste gezichten op de groep met nul jarigen wordt met deze nieuwe kwaliteitsbeleidsregel aangescherpt, dus aangepast:

a) **Aan een kind in de leeftijd tot één jaar** worden ten hoogste **twee vaste beroepskrachten** toegewezen, waarvan per dag ten minste één beroepskracht werkzaam is in de groep van dat kind. Indien er vanwege de grootte van de groep

met drie of meer beroepskrachten tegelijkertijd gewerkt wordt, dan worden ten hoogste drie vaste beroepskrachten toegewezen aan een kind in de leeftijd tot één jaar.

b) **Aan een kind van één jaar of ouder** worden ten hoogste **drie vaste beroepskrachten** toegewezen, waarvan per dag ten minste één beroepskracht werkzaam is in de groep van dat kind. Indien er vanwege de grootte van de groep met drie of meer beroepskrachten gewerkt wordt, dan worden ten hoogste **vier vaste beroepskrachten** toegewezen aan een kind van één jaar of ouder.

5. Dagindeling

De dagindeling is zorgvuldig opgesteld en wordt bepaald door slaap- en eetbehoeftes van de kinderen. Daarbij komen een aantal rituelen die vaste momenten van de dag markeren. Bij het afscheid nemen, bij het samen fruit eten na de middagslaap, voorlezen of zingen voor/na het eten komen elke dag dezelfde rituelen terug. Gezamenlijke momenten bieden gezelligheid en rust. Voor het kind is de sfeer op dat moment belangrijker dan het doel van het samenzijn. Bij gezamenlijke momenten houden pm rekening met wat kinderen aankunnen. Bij de lunch eet iedereen samen, pm en kinderen. Met "pedagogisch mee-eten" geven pm het voorbeeld voor het omgaan met eten en met regels aan tafel. Pm dragen door hun eigen voorbeeld normen en waarden over rond het eten. De pedagogisch medewerkster wast haar handen voor het eten en ook de handen van de kinderen. Bovendien draagt pedagogisch mee-eten ook bij aan de sfeer in de groep. Tafelmanieren worden aangeleerd. Iedereen wacht op elkaar met eten, er wordt gegeten met een vork. Het bovenstaande geldt voornamelijk voor de dreumesen en peuters. Ook kunnen de peuters (3 ½ jaar) al zelf hun boterham smeren. Zeker voor de kinderen die snel eten, kan dit een leuke bezigheid zijn; ze hoeven niet te wachten.

Alle kinderen die maar één keer slapen worden om 12:30 uur op bed gelegd en slapen tot 14:30 uur. We merken dat kinderen hun slaap hard nodig hebben. Het is voor alle kinderen van belang dat ze een moment van rust hebben om lichamelijk en geestelijk bij te komen als ze een hele dag in het dagverblijf zijn. Ze zijn de hele dag bezig met allerlei activiteiten, hebben de hele dag kindjes om zich heen en veel geluid. Dit is vermoeiend en daarom proberen we regelmatig wat rustmomenten te creëren (door bijvoorbeeld aan tafel te zitten om te lezen en te zingen, aan tafel brood, fruit en groenten te eten en te drinken).

Voor de baby's geldt hun eigen tempo. Iedere baby heeft een ander ritme van slapen, drinken en wakker zijn. Als de baby wakker is en verschoond moet worden is er ook tijd voor gezellig samenzijn en wordt er geknuffeld en gespeeld.

6. Gevarieerd activiteiten aanbod

Bij georganiseerde activiteiten passen pm het tempo en het niveau aan op de groep kinderen die meedoen. Aangezien wij een diversiteit hebben in leeftijd worden de activiteiten gesplitst per leeftijdsgroep. Niemand is verplicht om mee te doen, maar kinderen worden gestimuleerd om nieuwe dingen te proberen. Willen kinderen individueel iets doen dan geven wij de kinderen daarvoor de gelegenheid.

Bij het knutselen is het bezig zijn met het materiaal belangrijker dan het resultaat. De pm zorgen voor een gevarieerd activiteiten aanbod.

Er zijn ook activiteiten buiten op de speelplaats. Het plein is zo ingericht dat het tegemoet komt aan de ontwikkeling- en belevingswereld voor alle leeftijdsgroepen. Per seizoen wordt er gespeeld met (natuurlijke) materialen die bij deze periode van het jaar horen.

Activiteiten buiten Kinderopvang Franciscus Weiteveen zijn uitstapjes naar het bos,- de boerderij, de schaapskooi en andere uitstapjes die worden bedacht door de pm. Die wordt uiteraard voorafgaand met ouders gecommuniceerd.

7. Feesten

Er worden feesten gevierd op Kinderopvang Franciscus Weiteveen. Onder feesten verstaan wij verjaardagen van de kinderen en van de pm, Sinterklaas, Kerst en Carnaval (tenzij dit in de schoolvakantie valt). Het feest is op de groep en de persoon afgestemd. De manier van vieren dient begrijpelijk te zijn voor het kind. Het feest is in eerste instantie leuk voor de kinderen. In tweede instantie voldoet het aan de verwachtingen van pm en ouders. Er worden ook foto's gemaakt tijdens het vieren met de mogelijkheid voor de ouders om deze foto's te zien. Er wordt maandelijks een album met foto's gestuurd naar alle ouders.

8. Cultuurverschillen

Alle kinderen en ouders zijn welkom op ons kinderdagverblijf. Verschillende culturele achtergronden beschouwen wij als een verrijking van de groep. Pm stellen zich open voor andere culturen en zijn zich bewust van de diversiteit in de samenleving. Het is belangrijk om de aanpak van de taalontwikkeling van een tweetalig kind af te stemmen met de ouders. Bij tweetaligheid wordt er in principe Nederlands met het kind gesproken op het kinderdagverblijf. Waar mogelijk en nodig kunnen pm woorden verduidelijken in de tweede taal, als de pedagogisch medewerkster deze taal beheerst. Er wordt altijd ook het Nederlandse woord genoemd, zodat andere kinderen ook weten waar het over gaat.

Hoofdstuk 4: het kind in de groep

Kinderen hebben behoefte aan structuur via de dagindeling, het hanteren van rituelen en het stellen van regels en grenzen. De structuur is een houvast voor het kind en geen keurslijf.

1. Grenzen stellen

Regels worden niet halsstarrig toegepast. Er wordt hierbij rekening gehouden met het ontwikkelingsniveau van het kind. Bovendien vraagt elke situatie om een eigen aanpak. Een kind dat vaak grenzen aftast, wordt anders benaderd dan een kind dat voor het eerst een regel negeert. Als er van een regel wordt afgeweken, wordt de reden hiervan uitgelegd.

2. Gedrag en begrenzen

Verbindend gezag is een pedagogische basishouding die maakt dat we – door samen te werken – voor kinderen het verschil kunnen maken. Er is geen weg naar een goede relatie, een goede relatie is de weg. Ieder kind verdient het om zich veilig te voelen in de groep, ieder kind verdient het gezien te worden en ieder kind verdient een goede pm. Onze kinderen zullen merken dat alle pm er voor hen zijn, dat we spreken in wij-taal en dat zij dus ook naar alle pm luisteren. Verbindend gezag is de weg van de geleidelijkheid. Maar een weg die meer dan de moeite waard is om samen te gaan bewandelen. It takes a village to raise a child.

We willen ons met de kinderen verbinden en investeren in deze relatie. Als een kind zich moeilijk aan regels kan houden of op een andere manier de relatie schaadt, verwachten we een herstelgebaar.

Intensief contact met ouders over wat goed gaat en over onze zorgen is vanzelfsprekend gezien onze pedagogische basishouding.

Verbindend gezag is gebaseerd op de overtuiging dat we geen controle hebben over het gedrag van de ander en dat we een kind niet kunnen dwingen tot ander gedrag. We kunnen wel actief stelling nemen tegen onacceptabel gedrag waarmee we de boodschap afgeven: dit moet anders én we geven jou niet op!

Verbindend gezag heeft twee kanten: onvoorwaardelijk investeren in de relatie met een kind en Geweldloos Verzet (niet te verwarren met geweldloze communicatie) wanneer gedrag echt onacceptabel is. Verbindend gezag is gericht op het herstel van de relatie, vanuit enerzijds nabijheid en anderzijds verzet (wanneer sprake is van gedrag dat de ontwikkeling van een kind schaadt.) Voor BSO Franciscus Weiteveen betekent dit bijvoorbeeld het niet accepteren dat kinderen stelselmatig anderen manipuleren, stelselmatig de grenzen van regels opzoeken, elkaar slaan, schoppen en treiteren. We zoeken de verbinding door onvoorwaardelijk te investeren in de relatie. Door er te zijn voor het kind en door daarbij horende gebaren.

Waar het om gaat is dat we van onze kant in het contact blijven investeren zonder iets terug te verwachten. Dit betekent in de dagelijkse praktijk bijvoorbeeld het hebben van informele gesprekken en het geven van gemeente complimentjes en persoonlijke aandacht voor ieder kind. We leggen ons niet neer bij (ernstige) gedragsproblemen en het vraagt dus om grote vastberadenheid.

Bij Verbindend Gezag geef je niet toe aan het gedrag en je laat je ook niet verleiden tot een woordenstrijd of nog erger steeds strenger straffen en schreeuwen. Verbindend Gezag maakt gebruik van een uitgesteld reactie. Het tegenovergestelde van lik op stuk. **Je smeedt het ijzer als het koud is:** je maakt voor jezelf eerst een plan, je weegt af wat er werkelijk toe doet en hoe je het aanpakt. Dat werkt beter dan vanuit je eerste emotie te reageren. De methode Verbindend Gezag biedt hier verschillende interventies voor. Het gedachtegoed gaat uit van strikt geweldloze, eenzijdige acties. Die zijn niet vrijblijvend. We spreken de verwachting uit dat het kind een oplossing bedenkt. Er wordt steun van mensen (collega's, ouders enz.) ingezet. Wij gaan ervan uit dat we gezag moeten 'verdienen', door onze nabijheid en vasthoudendheid. We kunnen kinderen niet dwingen zich te onderwerpen aan gezag. Wij zijn ervan overtuigd dat kinderen zich vrijwillig onderwerpen aan gezag, wanneer zij zich gevoelsmatig kunnen vinden in gestelde regels en afspraken. Als een kind zich gehoord en gezien voelt, dan is hij/ zij meer geneigd om naar jou te willen luisteren. Bij gedrag dat veel voorkomt en absoluut schadelijk is voor de ontwikkeling zetten we Geweldloos Verzet in. We spreken duidelijk verwachtingen uit. Wanneer het onacceptabele genoemde gedrag zich toch weer voordoet, maken we waar wat we hebben aangekondigd. Support is cruciaal, van ouders en pm.

3. Zelfstandigheid van het kind

Kinderen worden gestimuleerd om zelfstandig taken uit te voeren. De pm proberen bijvoorbeeld bij het aan- en uitkleden kinderen zoveel mogelijk zelf te laten doen. Pm spelen in op wat het kind kan en wil. Zoveel mogelijk wordt dit afgestemd met de thuissituatie van het kind.

Zo gaan we ook met de grote kinderen naar het toilet en vegen ze zelf hun billen af (als ze het echt kunnen) en doen zelf de broek omhoog. Daarna moeten ze hun handjes wassen. De pedagogisch medewerkster is het voorbeeld en wast ook haar handen na toiletbezoek van zichzelf en als ze de kinderen heeft geholpen in het toilet.

Belonen van een nieuwe stap draagt bij aan het zelfbewustzijn van het kind. Zo vinden kinderen het spannend om iets nieuws te ondernemen. Het stimuleren van zelfstandigheid vraagt om een individuele benadering van elk kind.

4. Vrienden maken op het kinderdagverblijf

In de groep trekken kinderen naar elkaar toe. Zij imiteren elkaars gedrag en zoeken op een zeer eenvoudige manier contact met elkaar (volgen met de ogen en achter elkaar aan kruipen). Vanaf de peutertijd ontstaan vriendschappen.

Een sfeer wordt gecreëerd waarin kinderen leren om respect te hebben voor elkaar. Kinderen kunnen veel aan elkaar hebben, maar zij kunnen elkaar ook onderdrukken. Zij worden gestimuleerd om duidelijk aan elkaar te maken wat zij wel en niet willen. De pm laten de kinderen bij meningsverschillen zoveel mogelijk zelf naar een oplossing zoeken. Mocht dit niet lukken dan kunnen zij altijd samen met de kinderen het probleem oplossen door met elkaar te praten.

Pm zijn zich te allen tijde bewust van hun voorbeeldfunctie. Kinderen imiteren. Pm houden hier rekening mee bij hun taalgebruik en hun houding bij de activiteiten waaraan de kinderen deelnemen. Ook als pm onderling praten, houden zij rekening met de kinderen die meeluisteren. Ook wordt de kinderen geleerd dat grappen leuk zijn, maar niet kwetsend mogen zijn of over iemand mogen gaan

Een kind kan een voorkeur ontwikkelen voor een bepaalde pedagogisch medewerkster. Soms is deze gekoppeld aan hoe vaak hij/zij de pedagogisch medewerkster ziet. Vanuit het kind bekeken is dit begrijpelijk. De pedagogisch medewerkster staat altijd open voor de toenadering van het kind. Een pedagogisch medewerkster gaat hier professioneel mee om. Als een pedagogisch medewerkster een voorkeur heeft voor bepaalde ouders of kinderen, mag zij dit niet tonen.

5. Verdriet

Als kinderen verdriet hebben kunnen ze troost vinden bij de pm. Kinderen krijgen de ruimte om hun emoties te tonen. Soms is een kind boos, omdat het een conflict heeft. Soms is een kind verdrietig: een kind dat nog moet wennen, een 'slachtoffer' van het gedrag van een ander kind. Kinderen met verdriet krijgen ook de ruimte om aan te geven of zij getroost willen worden. Kinderen die hun tranen wegslikken worden gestimuleerd om hun emoties te uiten.

Om kinderen te troosten is het bieden van geborgenheid het belangrijkste. Het kind op schoot nemen bijvoorbeeld. Bij drukte moeten pm kinderen even laten huilen, maar het is belangrijk dat kinderen weten dat de pedagogisch medewerkster er toch is.

Er kunnen zich situaties voordoen waarin er wordt afgesproken met de ouders om het kind kort te laten huilen (in slaap huilen).

6. Het ontdekken van het eigen lichaam

Jonge kinderen ontdekken hun lichaam door er naar te kijken en er aan te voelen. Zij vinden het fijn om bloot te zijn en kennen nog geen schaamte. Schaamte groeit naarmate het kind ouder wordt en het zelfbewustzijn en het lichaam zich ontwikkelen. Voor volwassenen zijn het lichaam en de seksualiteit van kinderen

omgeven met veel taboes. Bovendien verschillen normen en waarden tussen de verschillende mensen die in het kinderdagverblijf zijn. Open communicatie tussen ouders en pm is belangrijk zodat het kinderdagverblijf regels kan opstellen waarmee het personeel en de ouders om kunnen gaan.

7. Het signaleren van problemen

Soms signaleren pm een verandering of probleem bij een kind. Dit kan iets heel kleins zijn, bijvoorbeeld niet meer willen slapen tussen de middag. Het kan ook te maken hebben met veranderingen thuis. Er kan ook sprake zijn van een achterstand in de ontwikkeling van het kind. Het is belangrijk dat pm alert zijn op veranderingen in het gedrag van kinderen en dit met de ouders bespreken.

Hoofdstuk 5: opleidingsplekken en vrijwilligers

Voor zowel ouders, kinderen als PM is duidelijkheid over openingstijden en aanwezigheid van kinderen en medewerkers van groot belang.

1. Opleidingsplekken

Jaarlijks biedt kinderopvang Franciscus Weiteveen studenten van o.a. SPW-3 en SPW-4, SPH/ Social Work en Pedagogiek de mogelijkheid om stage te lopen. Deze stagiaires worden op een vaste groep geplaatst en draaien volledig mee. Ze tellen echter niet mee in het BKR. Er zijn een aantal werkzaamheden die zij niet mogen uitvoeren. Dit zijn zonder toezicht van een beroepskracht het opnemen van de telefoon, het aanspreken of beantwoorden van vragen van ouders en het invullen van de score-/ rapportagelijsten.

Indien de stagiaire bovengenoemde werkzaamheden moet verrichten als opdracht vanuit de opleiding, vindt dit altijd plaats onder begeleiding van de medewerkster die de stagiaire begeleidt. Wanneer een stagiaire een verslag moet maken over de kinderen of een kind moet observeren, moet de stagiaire hiervoor eerst toestemming aan ouders vragen. Bij deze verslagen wordt de anonimiteit van een kind/ ouder gewaarborgd. In verslagen van een stagiaire worden namen niet genoemd. Voor verdere uitwerking van de taakomschrijving zie bijlage 1.

2. Vrijwilligers

Voor vrijwilligers gelden exact dezelfde restricties t.a.v. de werkzaamheden als voor de opleidingsplekken die in paragraaf 5.3 zijn beschreven. Dit betekent dus dat vrijwilligers op een vaste groep geplaatst worden en volledig mee draaien. Ze tellen echter niet mee in het BKR. Er zijn een aantal werkzaamheden die zij niet mogen uitvoeren. Dit zijn zonder toezicht van een beroepskracht het opnemen van de telefoon, het aanspreken of beantwoorden van vragen van ouders en het invullen van de score-/ rapportagelijsten.

Hoofdstuk 6: uitgangspunten in de praktijk;

1. zindelijkheidstraining als voorbeeld

Alle kinderen worden zindelijk. Soms gaat dat vanzelf. Soms zijn ouders en pm samen lang bezig.

Om te beginnen met zindelijkheidstraining moeten ouders, pm en kinderen gemotiveerd zijn. Overleg is nodig over wanneer er mee begonnen wordt en hoe. De ouders kunnen aan de pm aangeven dat het kind al interesse toont voor het potje. Zij doen niets zonder overleg. Als ouders er thuis mee beginnen komen zij met het verzoek om het ook op het dagverblijf te doen. Het werkt vaak het beste als beide partijen dezelfde aanpak afspreken. We doen dit wanneer het kind er aan toe is en proberen er niet te veel druk op te leggen want dit werkt vaak averechts.

Het kind voelt zich heel groot, omdat het op het potje zit. Een pedagogisch medewerkster prijst het kind (ook al blijft het potje leeg). De pedagogisch medewerkster biedt het potje aan, maar als het kind er niet op wil zitten, hoeft dat niet. De pedagogisch medewerkster gaat het kind niet dwingen en kan zich inleven in kinderen die het niet leuk vinden om op het potje te zitten. Ter ondersteuning tijdens het zindelijk worden is er een stickerkaart voor elk kind op de groep. De kinderen vinden het leuk en willen de kaart graag aan de ouders laten zien.

Het kind wordt gestimuleerd om zelf aan te geven wanneer het moet. Als er een ongeluk gebeurt en het kind plast in zijn broek dan wordt het kind getroost als het dat wil. Anders wordt er weinig aandacht aan geschonken. Een ongelukje kan gebeuren.

Emotioneel; sommige kinderen zijn bang om hun plas of poep achter te laten in de pot. En geven blijk van angst.

Cognitief: Op een gegeven moment heeft het kind door dat het moet plassen en laat het dan ook gaan. Het gaat zelf op het toilet zitten en trekt zelf door. Gaat daarna zelf de handjes wassen. Het leert zelf om aan te geven dat het 'moet'.

Sociaal: sommige kinderen vinden 'samen plassen' en 'handjes wassen' gezellig.

Bijlagen

Bijlage 1: taakomschrijving stagiaires

Jaarlijks biedt KDV Franciscus Weiteveen studenten van o.a. SPW-3 en SPW-4, SPH/ Social Work en Pedagogiek de mogelijkheid om stage te lopen. Deze stagiaires worden op een vaste groep geplaatst en draaien volledig mee. Ze tellen echter niet mee in het BKR. Er zijn een aantal werkzaamheden die zij niet mogen uitvoeren. Dit zijn zonder toezicht van een beroepskracht het opnemen van de telefoon, het aanspreken of beantwoorden van vragen van ouders en het invullen van de score-/ rapportagelijsten.

Verwachtingen en taken van een stagiaire:

- De stagiaire draait mee in het dagelijks ritme van het kinderdagverblijf en voert voldoende werkzaamheden uit. Dit moet uiteraard aansluiten bij het opleidingsniveau.
- De stagiaire heeft nog geen verantwoordelijkheden voor de kinderen, uiteraard wel over haar eigen leerproces.
- De stagiaire mag nooit alleen op de groep staan. Niet alleen openen en sluiten. Geen telefoon aannemen en geen medicijnen toedienen of temperaturen.
- De stagiaire staat altijd onder toezicht van een pedagogisch medewerker.

Fasen in de stages:

- Elke stagiaire heeft een introductieperiode. Het doel hiervan is de stagiaire kennis te laten maken met ons kinderdagverblijf. Het gaat in deze periode vooral om het contact leggen met de kinderen, collega's en zich voorstellen aan de ouders. Het dagritme leren, bekend worden met ons pedagogisch beleidsplan; wat is onze visie en hoe handelen wij. Eigen maken van huishoudelijke taken, assisteren bij knutselen spelactiviteiten.
- In een latere fase van de stage mag een stagiaire (altijd onder toezicht oog!!) ook assisteren bij verzorgingsactiviteiten; zoals de kinderen helpen bij de zindelijkheidsstraining, de kinderen verschonen, helpen bij het aan- en uitkleden. Ook mag zij in deze fase zelfstandig activiteiten voorbereiden uitvoeren en evalueren.

Wanneer er sprake is van een leer-werkovereenkomst dan zal er een VOG worden opgevraagd.

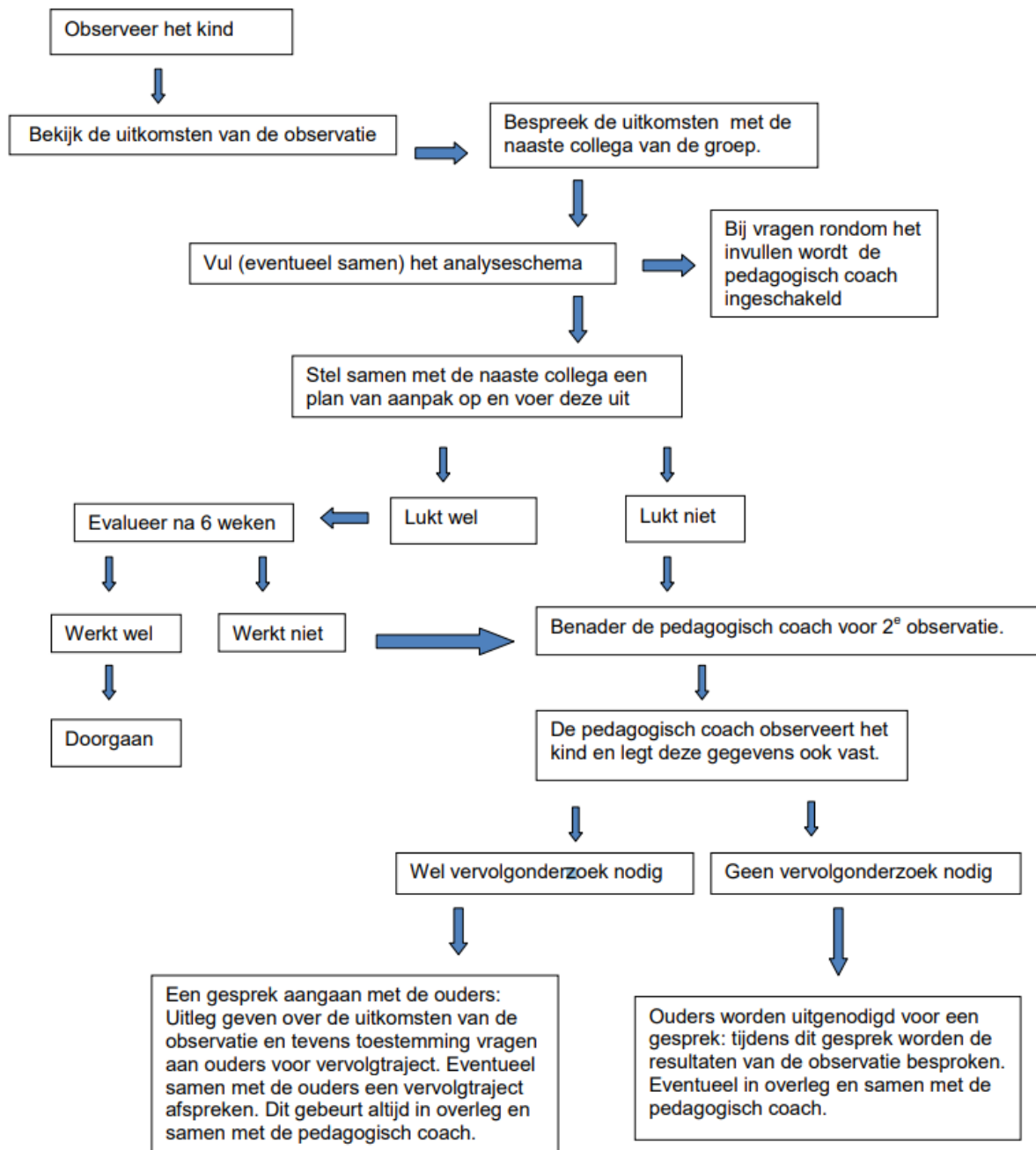
Bijlage 2: signaleren van problemen

Elk kind is wel eens lastig, erg stil of anders dan anders. Dat op zich is heel normaal. Een kind is een "opvallend" kind als het overwegend lastig, moeilijk, tegendraads, stil, teruggetrokken of sociaal angstig is.

- Een opvallend kind functioneert niet gezond ten aanzien van de pm, de andere kinderen en/of zichzelf.
- Een opvallend kind roept steeds de twijfel op, of het KDV wel de juiste plaats voor hem/haar is.
- Een opvallend kind ageert, reageert, inter-acteert, ontwikkelt zich of functioneert niet, zoals redelijkerwijs verwacht mag worden van kinderen in de betreffende leeftijdsfase, na een zekere mate van gewenning binnen het KDV of een bepaalde (nieuwe) groep.

Bij een duidelijk signaal van of vermoeden dat een kind, dat binnen kinderopvang Franciscus Weiteveen verblijft, opvallend gedrag vertoont wordt het stappenplan op de volgende pagina gevolgd:

Stappenplan n.a.v. opvallend gedrag door PM

Bijlage 3: Stappenplan 'activiteit'

Doel

De veiligheid van de kinderen waarborgen wanneer zij onder begeleiding van pm hun gebouw verlaten om ergens naartoe te gaan.

Toepassing

Dit stappenplan geldt voor alle pm die met kinderen van kinderopvang Franciscus Weiteveen op weg zijn naar en/of hun groep verlaten.

Toelichting

De pm van alle groepen gaan er soms met de kinderen op uit. Dan is het belangrijk, in verband met veiligheid en verzekering, om volgens een stappenplan waarin afspraken vastgelegd zijn, te handelen.

Stap 1 Voorbereiding

Alle kinderen op kinderopvang Franciscus Weiteveen staan op een aanwezigheidslijst. Deze lijst gaat mee tijdens activiteiten waardoor we alle informatie van de aanwezige kinderen snel kunnen vinden.

- Alle kinderen dragen een oranje veiligheidshesje tijdens activiteiten, zodat zij goed herkenbaar zijn. Bij extreme hitte wijken wij hier van af en werken we met herkenbare polsbandjes, daar de veiligheidshesjes niet genoeg ademen.
- Een van de pm beheert een mobiele telefoon en de EHBO doos.
- Vooraf maken de pm afspraken over de taakverdeling en zo nodig de aansturing van bepaalde kinderen.
- Voor vertrek worden de kinderen (tijdig)voorbereid door te vertellen wat er gaat gebeuren, wie ermee gaan en wat ervan hen wordt verwacht. Bijvoorbeeld elkaar een handje geven, niet rennen maar gewoon lopen, bij de pm blijven enzovoort.
- Bij uitstapjes worden de kinderen ook meerdere malen geteld, namelijk bij vertrek, als ze in de auto zijn geplaatst, bij aankomst op de locatie, bij vertrek van de locatie en bij aankomst op kinderopvang Franciscus Weiteveen . Sommige kinderen van de oudere leeftijdsgroepen fietsen al zelfstandig, maar worden tijdens uitjes altijd hierin begeleidt door de leiding.
- Alle kinderen zijn voor vertrek verschoond of hebben geplast.

BKR-ratio

- Het aantal PM dat meegaat, is afhankelijk van de bestemming en het aantal kinderen.
- De leidinggevende is verantwoordelijk voor de BKR-ratio en heeft daarbij oog voor de samenstelling van de groep en de bestemming.

Stap 2 Onderweg

Algemeen

Van tevoren is uitgezocht hoe ze zo veilig mogelijk op de plaats van bestemming aan kunnen komen, zodat ze onderweg niet hoeven te zoeken.

Te voet

- De PM blijft altijd bij de kinderen
- In het geval van een voetgangersgebied kan er voor gekozen worden, de kinderen met duidelijke regels/grenzen toch iets vrijer te laten. Zo mogen ze bijvoorbeeld in een park tot aan het hekje lopen.
- De pm houden de hele groep in het oog.
- Zowel bij vertrek als aankomst worden de aanwezigheid van de kinderen aan de hand van de aanwezigheidslijst gecontroleerd.

In de auto

- Bij het vervoer in auto's houden we ons aan de verkeersveiligheidseisen rondom kinderzitjes, gordels en aantal zitplekken.
- De pm vertelt wat de bedoeling is en waar de kinderen heen gaan.
- Ze benoemt welke regels er worden afgesproken.
- De pm bedankt de kinderen bij aankomst door te benoemen wat er onderweg goed ging.

Stap 3 Op de plaats van bestemming

- De pm hebben van tevoren afgesproken wie welke kinderen bij zich houdt en wie het overzicht bewaakt.
- Van tevoren zijn bepaalde oriëntatie-punten op de route bepaald en de kinderen worden hierop gewezen. Zo leren ze zich stapsgewijs oriënteren.
- Op de plaats van bestemming dragen de kinderen hun BSO-veiligheidshesje, weten ze wat de bedoeling is, wanneer het punt van vertrek is aangebroken en wat ze moeten doen als ze de leidster kwijt zijn.
- De pm waken over de veiligheid en welzijn van de kinderen en zorgen ervoor dat ze plezier hebben.

Stap 4 Bij vertrek

- Voor vertrek gaan de kinderen nog even naar de wc (als er een wc gelegenheid is).
- Zodra alle kinderen hun jas en schoenen aan hebben, controleert de pm nogmaals of alle kinderen er zijn.
- Onderweg terug naar kinderopvang Franciscus Weiteveen gelden weer dezelfde afspraken als op de heenweg.
- Onderweg wordt regelmatig voor de kinderen benoemd dat ze samen een gezellig uitstapje maken, dat de pm zien dat zij goed kunnen luisteren/wachten en op elkaar letten enzovoort. Dit zal de kinderen

aanmoedigen om mee te werken en werkt prettiger in de omgang dan het continue corrigeren.

Ouders tekenen voor activiteiten binnen en buiten de wijk een 'uitjes' toestemmingsformulier.

Bijlage 4: tarievenblad

Zie losse bijlage.